

Kasteel Hoensbroek

Bron: kasteel hoensbroek

Zie pdf file

Het kasteel heeft 5 bouwfases gekend.

In de eerste bouwfase werd de sterke huysinge gebouwd. Een rechthoekig gebouw (18 x 16m) met muren van ca 1 m dikte. De muren zijn blijven bestaan tot 1643 totdat zij plaats moesten maken voor het huidige binnenplein..

In de 2e bouwfase (14e eeuw) werd de ronde toren gebouwd. Met zijn muren van 3 m dikte een waar verdedigingswerk. Daarnaast werd door Herman Hoen een hoog slotgedeelte opgericht. Dit slotgedeelte is in 1717 gedeeltelijk ingestort.

In de 3e bouwfase word een toren gebouwd op de plaats van de huidige frontontoren (tussen 1650-1700). In 1717 afgebroken om plaats te maken voor een moderne toren.

De 4e bouwfase hield een grote uitbreiding van het kasteel in. Adriaan van Hoensbroek brak het eerste gebouw af en liet vele bijgebouwen aanleggen.

In 1717 stortte de middeleeuwse gedeelte in. Het kasteel werd nu geheel 'gemoderniseerd' naar 18e eeuwse opvattingen. Baksteen afgewisseld met mergelhoekblokken en Naamse steen voor de gladde omlijstingen. In de zijvleugel zijn de grote vensters door horizontale banden met elkaar verbonden.

Kasteel Hoensbroek met zijn voorgebouwen en drie binnenpleinen is een van de mooiste kastelen van Nederland. Sinds de 13e eeuw behoorde het kasteel "Gebrook" toe aan de familie Hoen die haar naam toevoegde aan die van het kasteel en vervolgens die combinatie als haar eigen naam gebruikte. In de loop der tijd is het kasteel steeds uitgebreid en aangepast aan de mode van een bepaalde tijd. De verschillende bouwstijlen en inrichting uit de diverse eeuwen zijn duidelijk van elkaar te onderscheiden. Het huidige aanzicht van Kasteel Hoensbroek dateert hoofdzakelijk uit de jaren na 1640 en is zeer verwant met de Maaslandse renaissancestijl. Ook de inrichting getuigt van verfijning en een grote Franse invloed.

Bron: absolute facts

Grootste burcht tussen Maas en Rijn

De grootste burcht tussen Maas en Rijn. Zo wordt kasteel Hoensbroek veelal omschreven. En inderdaad het is een groot kasteel. Het enige kasteel in Nederland met twee voorburchten.

Ook het kasteel zelf kent nog een binnenplaats. De gebouwen die de voorburchten omzomen zijn groot en ook het kasteel zelf maakt een grootse indruk. Daardoor komt het gehele complex overweldigend over op de bezoeker en bezoekers komen in redelijk grote aantallen.

Limburgse adel

Het geslacht Van Hoensbroek is van oude Limburgse adel. Vele generaties hebben op Hoensbroek gewoond, maar in latere eeuwen lagen de interessen van de familie meer en meer in het Rijnland. Al sinds het einde van de achttiende eeuw woonden er geen leden van het geslacht Hoensbroek meer op het kasteel en begon kasteel Hoensbroek te vervallen.

In het begin van de twintigste eeuw hadden de toenmalige eigenaren geen belangstelling meer voor kasteel Hoensbroek. In 1921 werd het kasteel in een advertentie te koop aangeboden voor honderdduizend gulden, maar er kwam geen enkele gegadigde.

Pastoor Röselaers

Dat we in Nederland nog zo'n grote burcht als Hoensbroek hebben is te danken aan pastoor J.L. Röselaers. Hij bleef onvermoeid ijveren voor een restauratie. In 1927 werd Hoensbroek

gekocht door de Vereniging Ave Rex Christi. Dit was voor het eerst in 600 jaar dat kasteel Hoensbroek door koop van eigenaar verwisselde. De vereniging Ave Rex Christi maakte een begin met de restauratie. Die restauratie duurde vele jaren, van 1930 tot 1940. Ook in de jaren 1986 tot 1989 vonden er nog vele restauratiewerkzaamheden plaats. In 1983 werd de vereniging omgezet in een stichting, die nog steeds eigenares van Hoensbroek is.

Bertus Aafjes

Kort na de Tweede Wereldoorlog bood het kasteel onderdak aan voogdijkinderen. In 1947 werd het kasteel verhuurd aan de Staatsmijnen, die er een ontvangstcentrum en ruimte voor culturele activiteiten van maakte. De rechertoren werd toen enige tijd bewoond door de bekende dichter Bertus Aafjes. In 1968 werd de culturele exploitatie overgenomen door de gemeente Heerlen.

Mogelijkheden voor de jeugd

Voor de laatste jaren maakt het stichtingsbestuur er veel werk van om kinderen voor het kasteel te interesseren. Er zijn mogelijkheden voor verkleedpartijen als ridders en jonkvrouwen, speurtochten, die door het hele kasteel heen leiden, quizen en andere spelvormen om de interesse van de jeugd te krijgen en vast te houden. Hierbij komt de geschiedenis van het kasteel op een speelse wijze aan bod.

Geschiedenis kasteel Hoensbroek

Die geschiedenis van het kasteel Hoensbroek begon al lang geleden. In 1360 bouwde Herman II, ridder van Hoen, Heer ten Broeke, een sterke huis. Het is echter niet onmogelijk dat het slot van Herman II nog een voorganger had. Van het huis van Herman II is nu nog slechts de zware ronde donjon over. Deze toren heeft muren met een dikte van circa 3 meter. In deze toren is in een keldergewelf een gevangenis aanwezig, die via een wenteltrap bereikt kan worden. De rest van het kasteel dateert merendeels uit de zeventiende eeuw.

Vier zware torens

Sinds de zeventiende eeuw heeft kasteel Hoensbroek vier zware torens, een binnenplaats en twee voorburchten. De voorburchten waren vroeger alleen toegankelijk via ophaalbruggen, maar deze zijn al lang geleden vervangen door vaste bruggen. De oude donjon bevindt zich aan de westzijde en een grote vierkante toren staat op de zuidpunt van het kasteel. De twee andere torens flankeren de ingang van het hoofdgebouw, een ingang die naar de binnenplaats leidt. Het kasteel heeft behalve de kelder en de begane grond nog twee verdiepingen. De meeste vertrekken op alle verdiepingen zijn voor het publiek toegankelijk. De vertrekken zijn fraai gemeubileerd, zodat een ieder een bijzonder goed idee kan krijgen hoe een groot kasteel er in de late middeleeuwen kan hebben uitgezien.

Groot salet

Een bijzonder aspect van kasteel Hoensbroek dient hier vermeld te worden. Bij de rondgang komt de bezoeker ook in het "groot salet". Dit is een van de grootste kamers in de vleugel die uit de zeventiende eeuw stamt. Deze zaal werd duidelijk gebruikt als eetzaal, want er bevindt zich in de muur boven de gracht nog een zogenaamd "kotsgat". Hier kon de zeventiende eeuwse veeleter zijn maag legen, als hij te veel gegeten had.

Bron: wikipedia

Kasteel Hoensbroek of Gebrookhoes (Kasteel Gebrook) is een van de grootste en mooiste kastelen van Nederland. Dit imposante waterkasteel geldt als 'de meest vorstelijke burcht tussen Rijn en Maas'. Het oudste gedeelte van het kasteel, met name de hoge ronde toren,

dateert van rond 1360, toen Herman Hoen het verbouwde, maar er was in dit moeras of Gebrook al een voorloper, een zogeheten motte-burcht, in 1225. In 1250 werd op de plaats van het huidige kasteel een versterkt huis gebouwd. Vanwege zijn voor Brabant zeer strategische ligging aan de belangrijke handelsroutes naar Maastricht, Aken en Keulen, werd het kasteel in opeenvolgende fasen uitgebouwd tot de grootste burcht tussen Maas en Rijn. Het bevat niet minder dan 67 zalen, vertrekken en ruimtes.

Stichter en bewoners

De eerste Heer van Hoensbroek was Ridder Herman Hoen, naamgever van het kasteel (Herhoensbroeck), van de familie Hoen van den / tzo Broeck, later Hoen van Hoensbroeck en Van Hoensbroeck, en uiteindelijk ook van de latere plaats Hoensbroek. Zijn vader Claes sneuvelde in 1371 in de slag bij Baesweiler. Herman werd vanwege zijn hulp in de strijd tegen Gulik en Gelre in 1388 door hertogin Johanna van Brabant beloond met de heerlijkheid Gebrook, Gebroek, Ingenbrouck (Broek, 'moeras'), dat van het grondgebied van Heerlen werd afgescheiden.

Bijna zes eeuwen was het kasteel het stamslot van de ridders Hoen van den Broeck, de Rijksbaron Hoen van Hoensbroeck, en de Rijksgraven en markiezen Van en tot Hoensbroeck. De familie Van Hoensbroeck verliet het kasteel eind 18e eeuw, waarmee het kasteel in een periode van verval geraakte. Graaf Frans Lothar verkocht het in 1927 aan de huidige eigenaars, de stichting 'Ave Rex Christe', waarmee het kasteel na zes eeuwen toch nog van eigenaar wisselde. Tussen 1930 en 1940 werd het grondig gerestaureerd. In en kort na de oorlog werden het gebouw en de bijgebouwen voor diverse doeleinden gebruikt. Van 1951 tot 1973 heeft schrijver-dichter Bertus Aafjes in een deel van het slotgebouw gewoond. In de periode 1986-1989 heeft opnieuw een restauratie plaatsgevonden. Thans vormt het een populaire maar nog wel educatieve museumbestemming, gehoord door de gemeente.

Het complex

In de loop der eeuwen is het kasteel drie keer flink verbouwd en vergroot. De verschillende bouwstijlen uit de diverse eeuwen (14e, 17e en 18e) zijn duidelijk van elkaar te onderscheiden. Het complex is omgracht en heeft vier vleugels rond een rechthoekige binnenplaats. Het hoofdgebouw is over een brug bereikbaar. Het bezit twee gelijke, tamelijk gedrongen, vierkante torens met uivormige spitsen ter weerszijden van de ingang, en twee hogere en zwaardere, half-losstaande hoektorens van ongelijke vorm aan de achterzijde, met een hoge, ronde rechts en een lagere, vierkante links, beide voorzien van flinke, ranke spitsen. Het is vooral dat imposante achterfront, aan drie zijden in een breed water gelegen, dat het kasteel zijn volle allure verleent.

De voorburchten (voorhof en nederhof) zijn beide U-vormig en omsluiten twee grote binnenpleinen. Het huidige cachet van Kasteel Hoensbroek ontstond door de carrévormige bebouwing rondom het kleinere, derde binnenplein. Zij dateert hoofdzakelijk van circa 1640 tot 1660, en is uitgevoerd in Maaslandse renaissancestijl, naar ontwerpen van Matthieu Dousin uit Wezet. Deze her- en nieuwbouw geschiedde in opdracht van Adriaan baron Hoen van Hoensbroek, erfmaarschalk van het Hertogdom Gelre en meestal residerend op Schloss Haag bij Geldern. Het 17e eeuwse slotgebouw beslaat driekwart van het gehele complex. De eetzaal en enkele andere vertrekken bevatten schouwen uit circa 1650. In deze vleugel bevindt zich ook de geheime kamer, achter een boekenkast.

Van 1720 tot 1722 liet Frans Arnold Rijksgraaf van Hoensbroek een volgende ingrijpende verbouwing uitvoeren, waarbij de vernieuwde noordwestelijke vleugel tot stand kwam. De

inrichting met onder meer de ridderzaal en in twee vertrekken schouwen en fraaie illusionistische plafondschilderingen uit de 18e eeuw, getuigt van Franse invloed.

Kasteel Hoensbroek in 1912 Zoon Lotharius Frans was de laatste heer van Hoensbroek (1759-1794) die het kasteel daadwerkelijk bewoonde, tot 1787, nog net voor de Franse revolutie.

Bron: kasteelonline.nl

Met zijn voorgebouwen en drie binnenpleinen is kasteel Hoensbroek indrukwekkend. Sinds de 13de eeuw behoorde "Gebrook" (hetgeen moerassig landschap betekent) toe aan één familie: de familie Hoen. De naam Hoen werd toevoegd aan die van het dorp en de familie gebruikte vervolgens die combinatie als haar eigen naam. Het huidige aanzicht van kasteel Hoensbroek dateert hoofdzakelijk uit de jaren na 1640 en is zeer verwant met de Maaslandse Renaissance stijl. De ronde toren met zijn drie meter dikke muur is in de 14de eeuw gebouwd. In de 17de eeuw werd het kasteel fors uitgebreid en in de 18de eeuw werd een luxueus woongedeelte toegevoegd. Deze drie bouwfasen kunt u nu nog bekijken. De inrichting getuigt van een grote verfijning en van de Franse invloed in het Maasgebied. De slaapkamer, werkkamer, torenkamers, keuken en kelders zijn maar een paar van de vele verschillende ruimten die u in kasteel Hoensbroek kunt bezichtigen. De wenteltrappen van de Middeleeuwse toren leiden u naar de gevangenis of naar een schitterend uitzicht over de omgeving. Het kasteel in de twintigste eeuw, De eigenaar van het kasteel, een afstammeling van de graven van Hoensbroek, Frans Lothar probeerde in begin van de twintigste eeuw kasteel hoensbroek openbaar te verkopen. Aan de verkoop was echter de wens tot behoud van het kasteel verbonden. Zo schreef hij in 1921 aan zijn rentmeester: 'ik zou het kasteel om het voor verval te behouden onder uiterst gunstige voorwaarden willen overdoen aan een stichting, welke zich het behoud van historische monumenten ten doel stelt, indien mij hierdoor de zekerheid geboden werd dat het in herinnering aan mijn geslacht duurzaam behouden bleef. de openbare verkoop leverde geen koper op en tot overmaat van ramp werd in 1925 ook nog de binnenste slothoeve door brand verwoest. Uiteindelijk begon de plaatselijke pastoor Roselaers onderhandelingen om de koopprijs omlaag te krijgen. Pastoor Roselaers stichtte de vereniging "Ave Rex Christe" en kocht op 23 september 1927 het kasteel voor fl.65.000,00 De vereniging droeg zorg voor de restauratie en het behoud van kasteel Hoensbroek. Zo verwisselde kasteel Hoensbroek voor het eerst in zes eeuwen van eigenaar. Van 1930 - 1943 hebben er restauratie-werk-zaamheden plaatsgevonden. Sindsdien vinden er regelmatig onderhoudswerkzaamheden plaats. De vereniging Ave Rex Christe is in 1985 omgezet in een stichting en is nog steeds de eigenares van kasteel Hoensbroek. In de jaren 1986 tot 1989 heeft een grote restauratie periode plaatsgevonden.

Bron: historisch-toerisme-bureau.nl

Thera coppers

Copyright Thera Coppers

www.historisch-toerisme-bureau.nl

KASTEEL HOENSBROEK EN BURCHT RAEREN

waar de scherven van het verleden worden bewaard
uit: Vitrine nr 4. juli 1996

De provincie Limburg heeft veel moois te bieden maar er zijn - in verhouding tot andere provincies - weinig kastelen ter bezichtiging opengesteld. De meeste werden verbouwd tot luxueuze hotels (Kasteel Erenstein, Kasteel Vaalsbroek, Kasteel Neercanne, Kasteel Bloemendal), andere worden nog bewoond (Kasteel Eijsden, Kasteel Horn) of zijn tot schilderachtige ruïnes vervallen (Kasteel Valkenburg, Kasteel Montfort, Burcht Kessel). Bij Kasteel Arcen vormen de befaamde tuinen de aanleiding voor een bezoek.

Toch wemelt het in de lieflijke hoek van oostelijk Zuid-Limburg van de kastelen en kasteeltjes. Het zijn er, nog afgezien van de adellijke huizen, ruim veertig. Slechts één Limburgs kasteel is voor het publiek toegankelijk: Kasteel Hoensbroek. Op de immense zolder worden de resten van aardewerken potten, kannen en kruiken met liefde geëxposeerd.

Toen Kasteel Hoensbroek met zijn tientallen zalen, trappen, gangen, kerkers en torens in 1974 een museale functie moest krijgen stond het beheer voor de moeilijke taak de immense ruimte aantrekkelijk te maken voor het publiek. Het budget was beperkt en dus begon men de holle zalen aarzelend in te richten met aankopen en bruiklenen. Wie vijf jaar geleden na een uur durende dwaaltocht door de aaneenschakeling van kale trappen en torenkamers buiten kwam, was soms teleurgesteld. Want behalve mooie uitzichten door grimmige lichtschachten en vensters viel er voor de gemiddelde bezoeker weinig te beleven. Dankzij de inventiviteit van het beheer, gevorderd bronnenonderzoek en de vondsten van aardewerk in de slotgracht, vormt een bezoek aan Kasteel Hoensbroek nu een evenement.

Rond 1250 was er al sprake van 'een stercke huysinghe' maar pas in de 14de eeuw liet Herman Hoen I van Hoensbroek een versterkte woontoren bouwen omringd door een gracht. Tot 1796 bleef het kasteel bewoond door graven uit het Huis van Hoensbroek. Maar ze namen geen genoegen met de middeleeuwse klamme woonruimten van hun voorouders. In de 16de, 17de en 18de eeuw vonden er uitbreidingen en verbouwingen plaats die steeds meer wooncomfort boden. In onze eeuw werd particuliere bewoning van de stenen kolos onbetaalbaar en begon het huis aan een periode van verval. Dat werd de plaatselijke pastoor Röselaers in 1927 te bar. Om Hoensbroek te kunen kopen richtte hij de vereniging Ave Rex Christe op en bracht de financiële middelen bijeen voor een grootscheepse restauratie. Daarmee heeft hij een stuk adellijke Limburgse wooncultuur gered. De Stichting Ave Rex Christe is nog steeds eigenaar van het kasteel en pastoor Röselaers kreeg terecht een bronzen borstbeeld. Vervolgens mocht de dichter en schrijver Bertus Aafjes het kasteel met vrouw en kinderen tussen 1951 en 1973 bewonen. De vierkante 'Aafjestoren' herinnert nog aan deze kunstenaarsperiode, die in het dorp Hoensbroek voor opwindende anecdotes zorgde.

Thans biedt Kasteel Hoensbroek vooral op woensdag- en zaterdagmiddagen een vrolijke aanblik. Kinderen krijgen de kans om gekleed als ridders, edelvrouwen en hofnarren in deze spannende omgeving hun verjaardagspartijtje te vieren. Ze bestormen de wenteltrap met getrokken plastic zwaarden en eten na afloop iets lekkers in de voormalige kasteelkeuken. Niet alleen kostuums zijn tegen betaling verkrijgbaar maar ook speurtochten en kleur- en bouwplaten waarbij educatie en spel samenvallen. Groepen volwassenen kunnen zich (na afspraak) eveneens op historische wijze amuseren met boogschieten, hoefijzerwerpen of stabillo en zich na afloop aan de schandpaal of 'kake' op de binnenplaats laten fotograferen. Het gebeurt allemaal op verantwoorde wijze; Hoensbroek is geen pretpark en de opbrengst wordt geïnvesteerd in het museumkasteel.

Kasteel Hoensbroek heeft ruim veertig vertrekken voor de bezoekers opengesteld en tijdens de rondgang blijkt dat er unieke vondsten gedaan zijn. Zo bleef in het 'groot salet' de

voormalige eetzaal van Adriaan van Hoensbroek (1631-1675) een origineel kotsgat bewaard. Het confronteert ons met de vaak beestachtige zwelgprijzen die hier plaatsvonden; wie zich had volgegeten en gedronken kon naast de tafel zijn maaginhoud legen in het kotsgat dat uitkomt boven het water van de slotgracht. De leuze van de familie indachtig 'Bene vivere et laetare' (=Goed leven en zich verheugen) liet men daarna de aardewerken kruik opnieuw rondgaan en begon van voren af aan met schransen en drinken. Andere details lichten ons in over de sanitaire gewoonten van de bewoners. Terwijl zelfs in koningspaleizen en luxe kastelen geen latrine is te vinden, heeft Kasteel Hoensbroek er twaalf. Ze bevinden zich in de dikke muur van het kasteel en de afvoer komt uit in de slotgracht. In de inventaris van 1653 worden bovendien zes 'tene (tinnen) pispotten' genoemd en nog vijf 'kopere pispotten', waarvan de inhoud tenslotte ook in het water belandde. In de ruime keukens werd de vis bereid die uit dezelfde slotgracht was opgevisst.

In de duistere kerker van de donjon met zijn drie meter dikke muren kunnen bezoekers dankzij geluidseffecten nog meer huiveringwekkende ervaringen opdoen. De 57 meter hoge donjon is sinds kort tot de nok bereikbaar. Men moet er wel de smalle, steile muurtrappen voor durven beklimmen. Het prachtige uitzicht vormt een passende beloning. Imposant is het balkenwerk van de zolderverdiepingen. Op de grote zolder is de mooi belichte structuur goed te zien; er werden geen spijkers gebruikt om de zware overkapping in elkaar te zetten. In glazen vitrines worden de resten bewaard van schotels, kannen en kruiken die ooit argeloos in de slotgracht werden gegooid. De scherven geven ons een indruk van het servies op de grafelijke dis: van dof rood tot glanzend grijs of goudbruin keramiek. Je loopt er vrij makkelijk langs. Toch ligt hier het begin van een boeiend verhaal dat meer aandacht verdient. Want dit miskende aardewerk komt op veel beroemde 16de en 17de eeuwse schilderijen van Breughel, Bouts, Teniers en Jordaens voor. De mooiste stukken zijn zonder uitzondering afkomstig uit de plaats die wereldfaam verwierf op het gebied van de pottenbakkerskunst: Raeren.

Thera Coppens

Bron: Rijkheyt.nl

De familie Hoen (Hune) wordt al in de 12e eeuw genoemd. Zij heeft bezittingen in de schepenbank Heerlen, waarvan Hoensbroek toen nog deel uitmaakte. Nicolaes Hoen kreeg in 1357 van de hertog van Brabant als tegenprestatie voor een flinke som geld het ambt van schout van Maastricht. Samen met zijn zoon Herman nam hij aan de zijde van de hertog deel aan de slag bij Baesweiler (1371). Nicolaas sneuvelde, zijn zoon moest worden vrijgekocht. Herman Hoen werd geboren in de "stercke huijsinghe", het eerste begin van het kasteel Hoensbroek. Al voór 1388 was het gebouw een slot, vesting, het "Gebrookhoes" genoemd. In 1388 werd het dorp "In ghen Broeck" afgescheiden van Heerlen en door de hertog tot aparte heerlijkheid verheven. Er onstonden weldra twee familietakken: Hoen van (den) Broek en Hoen van Voerendaal. Hoen van (den) Broek of Hoen tzo Broek is later verbasterd tot Hoensbroek. Tot 1612 bleef deze verdeling bestaan. In 1618 erfde Adriaan van Hoensbroek van zijn oom van moederszijde, Arnold van Boedberg, Schloss Haag bij Geldern in Duitsland. Door het Partagetractaat van 1661 kwam de heerlijkheid Hoensbroek in het Spaanse gebied te liggen. Arnold Adriaan werd door de Spaanse koning in 1675 tot markies (markgraaf) verheven. Hij was eigenaar van 14 heerlijkheden rondom Geldern, behoorde tot de ridderschap van het Overkwartier van Gelre en vervulde een aantal politieke functies. Midden 18e eeuw had het geslacht Van Hoensbroek door erfenis haar bezittingen uitgebreid met de kastelen Hillenraad en Bleyenbeek en via de vrouwelijke lijn had zij de graventitel

verworven. Graaf Lothar Frans stierf in 1796 op kasteel Hoensbroek. Nadien stond het kasteel vaak leeg en werd door een rentmeester beheerd. De graaf woonde op Schloss Haag. In de eerste helft van de 19e eeuw werden nog herstelwerkzaamheden uitgevoerd, daarna niet meer. Begin 20e eeuw was het kasteel zo in verval geraakt, dat de graaf besloot het te verkopen op voorwaarde, dat het gerestaureerd zou worden. Pastoor Röselaars van Hoensbroek heeft in jaren 20 de Vereniging Ave Rex Christe opgericht. Deze vereniging heeft het kasteel in 1927 gekocht en is nog steeds eigenaar.

Kasteel Hoensbroek bestaat tegenwoordig uit een door grachten omgeven kasteel met twee zeer grote U-vormige voorburchten. De omgrachte hoofdburcht bestaat uit vier vleugels om een rechthoekige binnenplaats. Het hele complex heeft viertorens: een vierkante en een ronde hoektoren en de poortvleugels heeft nog twee vierkante hoektorens. De oorsprong van het kasteel lag op de plaats waar nu de derde binnenplaats ligt. De “stercke huijsinghe”, gebouwd vóór 1300, had het uiterlijk van een vesting met een zware toren en schietsleuven vanuit de keuken. De ronde toren (donjon) met de fundamente van de noord-westelijke vleugel vormen de overblijfselen van de vesting uit 14e eeuw: drie meter dikke muren, een smalle spiraaltrap, kleine vensters, schietgaten en zitbanken in de muur en een gevangenis. De noord-westelijke vleugel heeft van 1370 tot 1717 bestaan uit de periode 1450 en 1600 dateert o.a. de rechterfronttoren naast de ophaalbrug. Hierin bevonden zich de wapenkamer en de slaapvertrekken van de graaf en zijn kamerdienaar. Het buitenaanzicht dateert uit de 17e eeuw. In deze eeuw werden het grootste gedeelte van het herenhuis, de slothoeven, de economiegebouwen, de poorthuizen en de bruggen gebouwd naar het ontwerp van architect Matthieu Dousin uit Visé. Het onderste, schuin terugwijkende muurwerk is van mergel met een lijst van Kunradersteen. Hierboven zien we uitsluitend baksteen. De omlijstingen van de vensters, de schiet-en kijkgaten zijn van Kunrader-en Naamse steen. De bijgebouwen bestaan uit 2 tegenover elkaar liggende boerderijen, die met hun vleugels telkens een binnenplaats omheinen. Uit de schietgaten in de buitenmuren blijkt, dat beide hoeven verdedigd konden worden. Beiden dateren uit 1640. Vanaf 1720 werd het jongste gedeelte van het kasteel aangelegd, opgetrokken uit baksteen met vensteromlijstingen van Naamse steen. De rechtervleugel en de rechterfronttoren zijn in 18e – eeuwse stijl gebouwd: hoge en brede ramen, ruime ne luchtige vertrekken en lage schoorstenen.

De Vereniging Avé Rex Christe is de eigenaar van het complex; het beheer is in handen van de gemeente Heerlen. In de U -vormige voorburchten zijn conferentiezalen en horecagelegenheden. In het eigenlijke kasteel zijn de zalen en kamers ingericht naar de stijl van de periode waarin zij zijn gebouwd. Dit gedeelte is als museum te bezichtigen. Kasteel Hoensbroek is het grootste en best bewaarde kasteel in de regio Maas-Rijn.